

UDC 7.05:378-022.215

УДК 7.05:378-022.215

Dual education in fashion design: problems and prospective

Irene Hardabkhadze,
<https://orcid.org/0000-0002-8899-3267>
Associate professor of the Design and
Technology Department,
Kyiv National University
of Culture and Arts,
Kyiv, Ukraine
irene.gard@meta.ua

Дуальна освіта у фешн-дизайні: проблеми і перспективи

Гардабхадзе Ірина Анатоліївна,
<https://orcid.org/0000-0002-8899-3267>
доцент кафедри технологій
і дизайну,
Київський національний університет
культури і мистецтв,
Київ, Україна
irene.gard@meta.ua

Abstract

The aim of the research. The article is devoted to the prospects analysis of the dual education as a factor in modernizing universities function with the specification of its implementation for the training of the future fashion designers. **Research methods.** The research methodology is based on a system analysis of the processes which take place in the educational ecosystem transformation. the research is dedicated to the strengths and weaknesses of the traditional and contemporary universities comparison with a dual education model, a six-component rating evaluation model implemented at the educational institution and used as branding. **The scientific novelty** of the research is grounded in the revealing the potential possibilities of dual educational model implementation in order to provide various directions which require a superposition of formalized algorithmic and figurative way of thinking. **Conclusions.** The role and place of dual education in the architecture of the future global education system were characterized. The highlighted perspectives of the dual education system development in fashion design field were provided. The directions of the further research in

Анотація

Мета дослідження. Стаття присвячена аналізу перспектив дуальної освіти як фактору модернізації сучасних університетів з конкретизацією особливостей її реалізації для підготовки фешн-дизайнерів нового покоління. **Методи дослідження.** Методологія дослідження ґрунтується на системному підході до аналізу процесів трансформації еко-системи освіти. Також має місце порівняльна характеристика сильних і слабких сторін функціонування традиційних університетів та університетів, які були модернізовані у результаті введення до системи підготовки методів дуальної освіти, що, у свою чергу, реалізована на основі шестикомпонентної моделі рейтинг-оцінки бренду навчального закладу. **Наукова новизна** дослідження полягає в оцінці потенційних можливостей використання моделі дуальної освіти для напрямів підготовки, які вимагають суперпозиції формалізовано-алгоритмічного та образного мислення. Крім того, обґрунтовано доцільність використання дуальної форми освіти для підготовки фешн-дизайнерів нового покоління. **Висновки.** Охарактеризовані роль і місце дуальної форми освіти в архі-

fashion-designers preparation in the dual education format are formulated.

тектурі глобальної системи освіти майбутнього, показані перспективи розвитку дуальної системи освіти у галузі фешн-дизайну, сформульовано напрямки подальших досліджень підготовки фешн-дизайнерів у форматі дуальної освіти.

Key words: **Ключові слова:**

traditional university, new requirements to the designers' competence, distance education, «in-audience» contact «teacher-student», the dual form of education.

традиційний університет, нові вимоги до компетенції дизайнерів, дистанційна освіта, аудиторний контакт «викладач-студент», дуальна форма освіти.

Вступ **1**

Процеси інформатизації суспільного, культурного й економічного життя не оминули сферу освіти, яка після багатьох років інваріантності до впливів змін, що відбуваються у суспільстві, наблизилася до порогу втрати стійкості, за яким лежить точка біфуркації. Фундаментальне питання сучасної системи освіти полягає в тому, чи зможуть університети майбутнього трансформуватися для надання якісних освітніх послуг відповідно до нових вимог суспільства, або втратять свою ключову роль, яку займуть альтернативні організації.

Сьогодні пропонується безліч підходів до реформування і розвитку університетів майбутнього – від практико-орієнтованих моделей до різних комбінацій аудиторних і «онлайн» платформ. На даний момент не ясно, яким шляхом буде відбуватися розвиток сфери освітніх послуг, але вже можна сформулювати головні орієнтири формування глобальної системи освіти майбутнього.

Мета дослідження **2**

Метою даного дослідження передбачений аналіз перспектив дуальної освіти як фактору модернізації сучасних університетів з конкретизацією особливостей її реалізації для підготовки фешн-дизайнерів нового покоління.

У тому числі, за результатами дослідження буде запропоновано план організації пілот-проекту підготовки фешн-дизайнерів у форматі дуальної освіти.

Методологія та аналіз джерельної бази **3**

Методологія дослідження ґрунтується на системному підході до аналізу процесів трансформації екосистеми освіти. Також має місце порівняльна характеристика сильних і слабких сторін функціонування традиційних університетів та університетів, які були модернізовані у результаті введення до системи підготовки методів дуальної освіти, що, у свою чергу, реалізована на основі шестикомпонентної моделі рейтинг-оцінки бренду навчального закладу. У фундаментальному дослідженні М. Барбера, К. Доннеллі та С. Різві (2014) стверджується, що в усьому світі перед системами освіти сьогодні постають три головні проблеми:

1. Як університети і нові постачальники послуг освіти можуть допомогти студентам з працевлаштуванням?
2. Як розірвати зв'язок між вартістю і якістю навчання?
3. Як повинна змінитися вся екосистема навчання, щоб підтримати альтернативних постачальників послуг і бути ефективною? (Барбер, Доннелли, & Ризви, 2014, с. 159).

Як виявилося, аналізу факторів впливу на функціонування сучасних університетів поряд з прогнозуванням шляхів розвитку освіти майбутнього присвячено багато наукових праць. Проект Єврокомісії «Університети економіки знань» спрямований на дослідження динаміки відносин між університетами та економіками в Європі й Азіатсько-Тихоокеанському регіоні, а також на аналіз проблем вбудовування університетів в сучасну економіку знань на основі матеріалів моніторингу результатів їх взаємодії з промисловістю та суспільством («KFI Kyiv Fashion Institute»). У форсайті «Майбутнє освіти: глобальний порядок» (Лукша, & Песков, 2013) охарактеризовані особливості та проблеми розвитку систем освіти країн «взірцевих практик». Показано, що системи освіти передових країн – США, Великобританії і Японії – в даний час вимагають реформування. У зазначеному раніше фундаментальному дослідженні проблем світової системи вищої освіти (Барбер, Доннелли, & Ризви, 2014) на передній край виноситься проблема втрати університетами зв'язку з вимогами ринку праці, яка постає каталізатором трансформацій цієї системи. Епоха радикальних змін освіти ставить перед університетами дилему: або перетворитися відповідно до нових вимог, або припинити існування (Барбер, Доннелли, & Ризви, 2014, с. 153).

Так, описані проблеми можна представити у вигляді узагальненої тенденції: існуючі освітні інститути традиційно націлені на відтворення своїх минулих практик і не готові слідувати за змінами запитів суспільства, держави і бізнесу (Лукша, & Песков, 2013).

Аналіз концепції дуальної освіти презентують роботи, в яких дуальна модель розглядається як ефективний підхід до модернізації системи освіти з активізацією отримання студентами актуальних компетенцій і навичок. Це, здебільшого, роботи постановочно-ознайомчого і проблемно-методичного характеру. У статті М. Куделі (2017) розглянуті особливості організації дуальної освіти в Німеччині з аналізом відповідних «плюсів» і «мінусів». Результати дослідження особливостей застосування дуальної освіти для підготовки фешн-дизайнерів у публікаціях останніх років, протягом яких сформувалася і актуалізувалася концепція дуальної освіти, відсутні.

В Україні концепція підготовки фахівців з дуальною формою отримання освіти була прийнята наприкінці 2017 р. (Дуальное образование, 2017). На думку заступника міністра освіти і науки Володимира Ковтунця, дуальна освіта дозволить подолати відірваність її результатів від вимог ринку пра-

ці, що є однією з найважчих проблем української вищої освіти (Андрейців, 2017).

Однак, не всі спеціалізації, для яких дуальна освіта є ефективною формою підвищення її якості за рахунок модернізації, потрапили у першочерговий проект МОН України. На додаток до згаданих, дуальна форма організації навчання потенційно ефективна для спеціалізацій, що поєднують в собі формалізовано-алгоритмічні і творчі процеси, синтез яких доцільно організувати на базі системного підходу, що дозволяє об'єднати в одному проєкті теоретичні основи та їх апробацію в реальних умовах бізнесу. До таких напрямків підготовки відноситься фешн-дизайн.

Результати дослідження **4**

Практико-орієнтовані системи навчання спрямовані на подолання відриву теоретичних знань від вимог практики, що є актуальною проблемою сучасної вищої освіти. Вони мають потенціал для вирішення проблеми працевлаштування випускників, але не забезпечують підтримку альтернативних поставальників послуг. Адже для подолання розриву між теорією і практикою потрібна не тільки гармонізація навчальних програм з вимогами ринку, а й розподіл процесу підготовки студентів на два паралельних синфазних процеси, один з яких носить теоретичний характер і реалізується в аудиторній або дистанційній (онлайн) формі навчання, а інший направлений на практичне застосування отриманих теоретичних знань і протікає в умовах реальних (або близьких до реальних) бізнес-процесів. Найбільш гармонійну відповідність усім трьом проблемам забезпечує концепція дуальної освіти, яка представляє собою аудиторну систему навчання із апробацією теоретичних знань у реальних умовах бізнесу.

На фоні процесів зародження архітектури майбутньої глобальної системи освіти розробка ефективного підходу до формування національних програм дуальної освіти за напрямками підготовки, що вимагають гармонійного поєднання теорії з практикою в реальних умовах функціонування, є особливо актуальною, зокрема, для фешн-дизайну. Дуальна освіта забезпечує засвоєння студентами компетенцій та навичок, що відповідають вимогам фешн-ринку. Пошук підходу до організації дуальної освіти у сфері дизайну одягу можна віднести до актуальних проблем, що зумовлено впливом мінливої моди. Це означає, що вивчення характеру трансформацій у процесі підготовки фешн-дизайнерів з оцінкою перспектив використання концепції дуальної освіти може бути актуальним як для пошуку перспективної моделі підготовки фешн-дизайнерів, так і для формування архітектури майбутньої національної системи освіти.

Екосистема освіти, в якій університети є ключовими об'єктами, змінюється. Це стимулює появу на ринку освітніх послуг різних моделей функціонування університетів і альтернативних

організацій. Як відповідь на зростаючий інтерес суспільства до результатів діяльності індустрії моди з'являється велика кількість університетських програм і альтернативних курсів, присвячених окремим проблемам фешн-дизайну і прискореному засвоєнню основ фешн-бізнесу в цілому. В Україні альтернативні організації, що пропонують навчання основам ведення фешн-бізнесу, представлені Київським Інститутом Моді KFI (Kiev Fashion) та організацією Fast Fashion Education. Однак, їхні програми націлені в основному на управління фешн-бізнесом і майже не приділяють уваги проблемам теорії та практики художнього проектування сучасного одягу, які складають основу фешн-дизайну.

У результаті проведеного огляду стає очевидним, що університети всіх країн світу найближчим десятиліттям докорінно зміняться. Адже пошук шляхів побудови нової моделі освіти є актуальним завданням розвитку сучасної національної системи, здатної інтегруватися у глобальну архітектуру освіти. Криза системи освіти супроводжується появою нових альтернативних провайдерів освітніх послуг, у результаті чого виникають ризики втрати університетами лідируючої ролі в освітньому процесі.

Покоління «Y», виховане інтернетом, і тим більше покоління «Z», з дитинства розпечене гаджетами з мобільним доступом до глобальних інформаційних ресурсів, вимагають іншого підходу до навчання, до якого традиційні освітні заклади не готові. Тому виникають університети, функціонування яких засноване на якісно нових моделях. Також під впливом глобалізації та цифрової революції позауніверситетського сектора виникають установи-організатори дистанційних освітніх послуг. Вони створюють новий виток конкуренції традиційним університетам, переводячи конкурентну боротьбу за абітурієнтів у віртуальний простір глобального доступу до інформаційних ресурсів, які перетворюються у знання в онлайн-режимі (Барбер, Доннелли, & Ризви, 2014, с. 171).

Варто відзначити, що дистанційне навчання дозволяє розширити аудиторію потенційних абітурієнтів і частково вирішити проблему росту вартості навчання, але не охоплює на 100% всіх актуальних напрямів. Існують спеціалізації, що вимагають аудиторного контакту «викладач – студент» для передачі й отримання компетенції і навичок, вимоги до яких досягають рівнів «майстерності» і навіть «мистецтва».

Інноваційний прорив нових учасників ринку освітніх послуг полягає в наданні високої якості онлайн-навчання, що досягається в результаті взаємовигідної інтеграції можливостей традиційних і віртуальних університетів. Однак дистанційне навчання не охоплює всіх сфер системи освіти. Ситуація «недостатнього забезпечення» освітнього процесу із застосуванням тільки дистанційної освіти без поєднання її з безпосередньою взаємодією «викладач – студент» характерна для медичних напрямків. Ця

ситуація може бути поширена на сфери мистецтв і мультидисциплінарних видів діяльності, де для досягнення «майстерності» (формування технік виконання високого рівня) у ході виконання типових задач діяльності потрібна передача «живого» досвіду за участю наставника. Сучасні системи дистанційної групової роботи надають можливість розподілу ролей, а системи класу «телепрезент» здатні навіть створити «ефект присутності» і відтворити характер творчої атмосфери для територіально віддалених учасників сеансу. Однак, стосовно рівнів базової і вищої освіти реальний аудиторний контакт для зазначених вище напрямів навчання простіше та ефективніше віртуального на даній стадії розвитку техніки. Відтак, процес поділу функцій класичного університету відкриває чимало можливостей для об'єднання окремих елементів по-новому (Барбер, Доннелли, & Ризви, 2014). Концепція дуальної освіти є одною з можливих відповідей на численні виклики системи освіти.

Дуальна освіта – це поєднання роботи і навчання. Ефективність дуальної освіти можна продемонструвати на основі «піраміди навчання» Е. Дейла (Пуляевская, 2016), яка представлена на рис. 1. На схемі показано, що класичні методи викладання у формі лекцій – найменш ефективний метод навчання, а найбільш ефективні результати дає гармонійне поєднання теорії та практики, що є сильною стороною дуальної освіти.

Рис. 4.1. «Піраміда навчання» Едгара Дейла.
Національна тренінгова лабораторія США

Fig. 4.1. «The Learning Pyramid» by Edgar Dale.
US National Training Laboratory

Дуальна система має ряд переваг у порівнянні з традиційним навчанням у ВНЗ, тому її популярність зростає, але існують також недоліки. Засновником дуальної освіти вважають Німеччину. Українська концепція розроблена на основі німецького досвіду і передбачає встановлення рівноправного партнерства закладів освіти, роботодавців та студентів з метою придбання студентами в ході навчального процесу досвіду практичного застосування компетенцій в умовах реальної професійної діяльності (Куделя, 2017).

Оскільки не кожен спеціальність можна вивчати на основі дуальної моделі, вибір спеціалізації під модель дуальної освіти

визначається принаймні двома факторами: попитом на ринку праці на фахівців, які володіють необхідними компетенціями та практичними навичками, і доцільністю адаптації під дуальну модель комплексних навчально-виробничих програм за базовими для даної спеціалізації дисциплінами.

Порівняльний аналіз плюсів і мінусів класичної і дуальної моделі системи освіти проведений на основі рейтинг-оцінки бренду університету. Візуалізація багатокомпонентної рейтинг-оцінки ідеалізованого університету представлена на рис. 2. Модель заснована на наступних шести показниках бренду сучасних провідних університетів:

1. Рейтинг-оцінка університету за результатами агентств.
2. Актуальність та інноваційність програм. Ступінь технологічної оснащеності.
3. Результативність наукових досліджень. Співпраця з провідними університетами та участь у міжнародних проектах.
4. Швидкість повернення інвестицій у навчання. Конкурентоспроможність і затребуваність. Рівень бізнес-взаємодій. Наявність і ефективність центру зайнятості випускників.
5. Якість студентського життя. Традиції університету. Лояльність випускників. «Історії успіху» і траєкторії кар'єри.
6. Гнучкість управління. Законодавча база та правове забезпечення.

Рис. 4.2. Модель рейтинг-оцінки бренду ідеалізованого університету

Fig. 4.2. Model rating-evaluation brand idealized university

Модель рейтинг-оцінки ідеалізованого сучасного університету характеризується рівністю всіх індикаторів оцінки.

На рис. 3 представлена рейтинг-оцінка гіпотетичного сучасного університету, який має характерні показники для класичного університету. Сильними сторонами типового сучасного класичного університету є:

1. Рейтинг-оцінка університету за результатами провідних агентств.
2. Якість студентського життя. Традиції університету. Лояльність випускників. «Історії успіху» і траєкторії кар'єри.

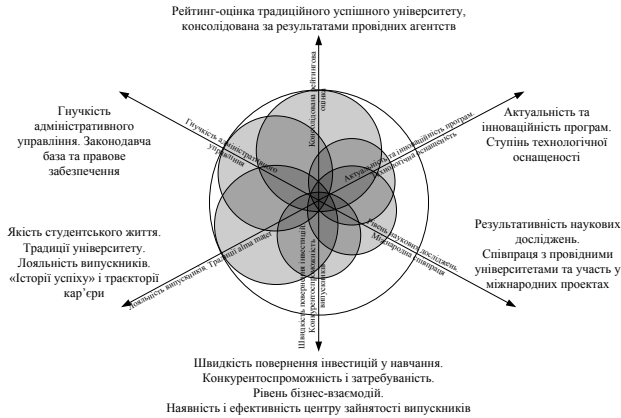

Рис. 4.3. Рейтинг-оцінка традиційного класичного університету

Fig. 4.3. Rating-evaluation of the traditional classical university

3. Гнучкість управління. Законодавча база та правове забезпечення.

Передбачається, що ці оцінки стійкі і мають відносно високі показники, отримані завдяки тривалій історії існування університету, сталим традиціям і наявності часу для досягнення високих результатів управління брендом.

Слабкими сторонами діяльності традиційного університету з класичною моделлю організації освітнього процесу є:

1. Актуальність та інноваційність програм. Ступінь технологічної оснащеності.

2. Результативність наукових досліджень. Співпраця з провідними університетами та участь у міжнародних проектах.

3. Швидкість повернення інвестицій у навчання. Конкурентоспроможність і затребуваність. Рівень бізнес-взаємодій. Наявність та ефективність центру зайнятості випускників.

Низьке значення цих показників обумовлено причинами, викладеними вище, а також неможливістю працевлаштування випускників через відсутність зв'язку навчання з бізнесом.

Рейтинг-оцінка гіпотетичного університету з модернізованою формою управління і реалізацією дуальної моделі освіти показана на рис. 4.

Рис. 4.4. Рейтинг-оцінка університету з дуальною формою організації навчального процесу

Fig. 4.4. Rating-evaluation of the university with a dual form of organization of the educational process

Сильними сторонами гіпотетичного сучасного університету з модернізованою моделлю управління і реалізацією дуальної системи освіти є:

1. Актуальність та інноваційність програм. Ступінь технологічної оснащеності.
2. Результативність наукових досліджень. Співпраця з бізнесом та провідними університетами. Участь у міжнародних проектах.
3. Швидкість повернення інвестицій у навчання. Конкурентоспроможність і затребуваність. Рівень бізнес-взаємодій. Наявність і ефективність центру зайнятості випускників.

Передбачається, що високі показники за цими параметрами досягаються, завдяки безпосередній взаємодії з бізнес-структурами. Слабкими сторонами діяльності гіпотетичного сучасного університету з реалізацією дуальної системи освіти ймовірно є:

1. Рейтинг-оцінка університету за результатами провідних агентств.
2. Якість студентського життя. Традиції університету. Лояльність випускників. «Історія успіху» і траєкторії кар'єри.
3. Гнучкість адміністративного управління. Законодавча база та правове забезпечення.

Низькі показники за цими напрямками можна пояснити відсутністю сталих традицій та недостатністю законодавчої бази.

Для визначення місця і ролі дуальної освіти в університетах спробуємо розглянути перспективні моделі організації їх функціонування у глобальній архітектурі освіти майбутнього (Барбер, Доннелли, & Ризви, 2014, с. 215-220). Проаналізуємо особливості реалізації дуальної моделі для кожної з форм функціонування університетів майбутнього.

Модель 1: елітний університет – пізнаваний бренд, великі фонди, знамениті випускники, багаторічна історія, зірки академічного небосхилу, престижні дослідницькі гранти і талановиті студенти всього світу. У порівнянні з онлайн-навчанням встановлення ділових контактів і наставництво залишаються найважливішими перевагами елітних університетів.

Також значення елітних університетів може рости за рахунок виконання ролі основних джерел навчального матеріалу і навчальних програм, які складуть основу навчального контенту для використання альтернативними системами освіти в усьому світі.

Для організації платформи дуальної освіти елітним університетам доцільно створити своєрідний інкубатор інноваційних підприємств-стартапів, який складає спільно з кафедральною частиною стійку екосистему зв'язку теорії з практикою на базі практичних і самостійних позакласних занять. Їм належить адаптувати методикку викладання до нових умов, в яких сучасні технології та індивідуальний підхід до кожного студента є невід'ємною частиною процесу навчання.

Модель 2: *масовий університет* – забезпечення якісної освіти для широких представників середнього класу в усьому світі шляхом використання глобальних напрацювань і контенту з адаптацією до локальних умов. Досягнення кращого співвідношення «ціна / якість / час», ніж в університетах середньої та нижчої ланки (багатьом університетам середньої та нижчої ланки доведеться самоліквідуватися, якщо вони не зможуть адаптуватися до нових умов). Масові університети можуть виникати на основі класичних університетів ХХ століття, які зачиняють двері своїх аудиторій і гуртожитків і перейдуть повністю на онлайн-навчання.

Для організації платформи дуальної освіти методи оффлайн-і онлайн-навчання будуть поєднуватися з практичною роботою на базі співпраці з авторитетними компаніями. Для сталого розвитку масові університети будуть інтегруватися в сферу реальної професійної діяльності. Компаніям співпраця з університетом дозволить знайти освічених працівників потрібного профілю.

Модель 3: *«нішевий» університет* – відрізняється від інших спеціальними особливостями, що дозволяють зайняти певну нішу ринку освіти: надавати студентам «великий навчальний план, що значно перевищує за обсягом стандартну програму бакалаврату». «Нішевий» університет може зайняти онлайн-сегмент елітного ринку освіти, надавши високоякісну освіту від кращих професорів в кілька разів дешевше, ніж у традиційних університетах. Користувачі такої ніші – верхні шари студентства на ринках країн, що розвиваються.

Для організації платформи дуальної освіти «нішевий» університет повинен надати студентам індивідуальний підхід з боку викладачів і наставників, які допоможуть розкрити потенціал студента в академічному, професійному та особистісному плані і придбати необхідні практичні навички та компетенції.

Модель 4: *місцевий університет* – ключова роль у постійному оновленні регіональної економіки шляхом надання місцевим жителям можливостей проведення прикладних досліджень, оволодіння новими вміннями і навичками, шляхом вивчення дисциплін, які потребують особистої присутності і практичної роботи. Значення місцевих університетів не втрапить актуальності, незважаючи на концентрацію ресурсів і визначальну роль нечисленних великих елітних університетів, – в організації та забезпеченні студентського життя місцевих жителів.

Для організації платформи дуальної освіти місцевий університет здійснює постійне оновлення регіональної економіки шляхом навчання місцевих жителів дисциплінам, що вимагають особистої присутності і практичної роботи. Регіональній інфраструктурі потрібні лікарі та інженери – значить, ефективно функціонуватимуть дуальні форми медичних і технічних спеціалізацій.

Модель 5: *навчання протягом усього життя* – освіта виходить за рамки певного віку і певних інститутів та стає частиною повсякденного життя людини від народження до смерті. Освіта протягом життя визначає принципові компоненти нової освіт-

ньої конструкції, центральну позицію в якій займає індивідуальна траєкторія розвитку, що супроводжує людину все життя.

Для організації платформи дуальної освіти модель університету додаткового навчання протягом життя надасть можливість отримувати і поповнювати знання, практичні навички та компетенції на основі різних послуг, які не пропонують традиційні університети.

Особливості проекту дуальної освіти у фешн-дизайні. На етапі організації нової моделі освіти, коли не вирішено питання законодавчого забезпечення взаємодії навчальних і виробничих установ, можна запропонувати реалізацію дуальної освіти у формі пілот-проектів. У даній роботі дуальна форма організації навчання стосуватиметься підготовки дизайнерів одягу.

Для таких напрямів навчання можна запропонувати наступну «дорожню карту» формування дуальної моделі:

- для організації зв'язку між теоретичними знаннями та їх практичною реалізацією визначається коло виробничих установ, які здатні і зацікавлені брати участь у моделі дуальної освіти. Для фешн-дизайну це студії і майстерні фешн-дизайну та інші сучасні форми проектування, виробництва і реалізації виробів сучасного одягу;
- визначається перелік типових задач діяльності цих підприємств;
- визначаються вимоги до компетенцій та навичок працівників цих підприємств;
- аналізується перелік дисциплін відповідної спеціалізації навчального закладу;
- виділяються профільні дисципліни за даною спеціалізацією, впорядковується поетапний наскрізний план освоєння компетенцій і навичок спеціальних дисциплін, проводиться порівняльний аналіз навчального плану і компетенцій, які потрібні виробництву;
- складається план участі у виробничих процесах студентів з урахуванням наскрізної програми навчання, практики і можливості виконання типових задач діяльності, доступних студенту на кожному з етапів навчання;
- студенти спільно з керівниками від університету і підприємства будують індивідуальний план навчання з урахуванням загального навчального плану і плану типових задач діяльності;
- відповідно до індивідуальних планів складаються робочі плани і договори між студентами, університетом і виробництвом;
- виробництво прикріплює до студентів наставників на визначених умовах;
- аудиторний контакт «викладач – студент» трансформується в комбінацію групового аудиторного навчання з роботою в реальному виробничому середовищі у форматі робочої групи «наставник – стажер – викладач університету»;
- між учасниками робочих груп ведеться дистанційний і безпосередній інформаційний обмін.

Дизайн є напрямом підготовки, де структура навчально-методичного комплексу програм гармонійно поєднується з комбінуванням теорії й практики, що сприятливо для адаптації програм профільних дисциплін до вимог моделі дуальної освіти. Програма підготовки дизайнерів одягу може бути гармонійно трансформована у формат дуальної освіти тому, що в профільних дисциплінах курсу, таких як «Дизайн-проекування одягу», «Моделювання форми костюма», «Моделювання стилю та іміджу», «Конструювання» дуальність процесу навчання закладена у проектному стилі організації освоєння дисциплін. Крім адаптації програм профільних дисциплін, модифікації підлягає програма виробничої практики, особливістю проходження якої є тісна інтеграція теоретичних основ з практичними навичками художнього проектування сучасного одягу, у результаті чого навчальному процесу додається творча атмосфера реального ринкового оточення з виконанням моделей у матеріалі та апробацією результатів на подіумі.

Логіка функціональних зв'язків програми практики з робочим планом підприємства та науково-дослідною роботою студента у процесі виконання кваліфікаційної роботи бакалавра надана на рис. 4.5.

**Наукова
новизна
та практична
значимість
дослідження**

5

Наукова новизна результатів дослідження полягає у побудові «дорожньої карти» організації пілот-проекту підготовки фешн-дизайнерів нового покоління. На основі аналізу особливостей організації дуальної освіти у структурі університетів показана доцільність та потенційні можливості організації підготовки дизайнерів одягу за формою дуальної освіти. Визначено логіку функціональних зв'язків програми виробничої практики з робочим планом підприємства та з науково-дослідною роботою студентів у процесі виконання кваліфікаційної роботи бакалавра спеціалізації «дизайн одягу».

У даному дослідженні аналізується потенціал дуальної освіти як однієї з ефективних моделей, яка може стати компонентою складної архітектури освітньої системи майбутнього. Підхід до побудови дуальної моделі освіти вперше розглянутий на прикладі підготовки фешн-дизайнерів нового покоління. Тому передбачається, що результати дослідження можуть бути використані як окремі складові формування узагальненої концепції моделі національної освіти.

Висновки

6

У роботі розглянута роль і місце дуальної освіти в архітектурі глобальної системи освіти майбутнього. Здійснено порівняльна оцінка сильних і слабких сторін традиційних і модернізованих університетів з дуальної моделлю навчання. Оцінка визначена на основі використання шестикомпонентної рейтинг-оцінки бренду університету. Також наданий прогноз місця дуальної концепції у структурі інноваційних університетів, для

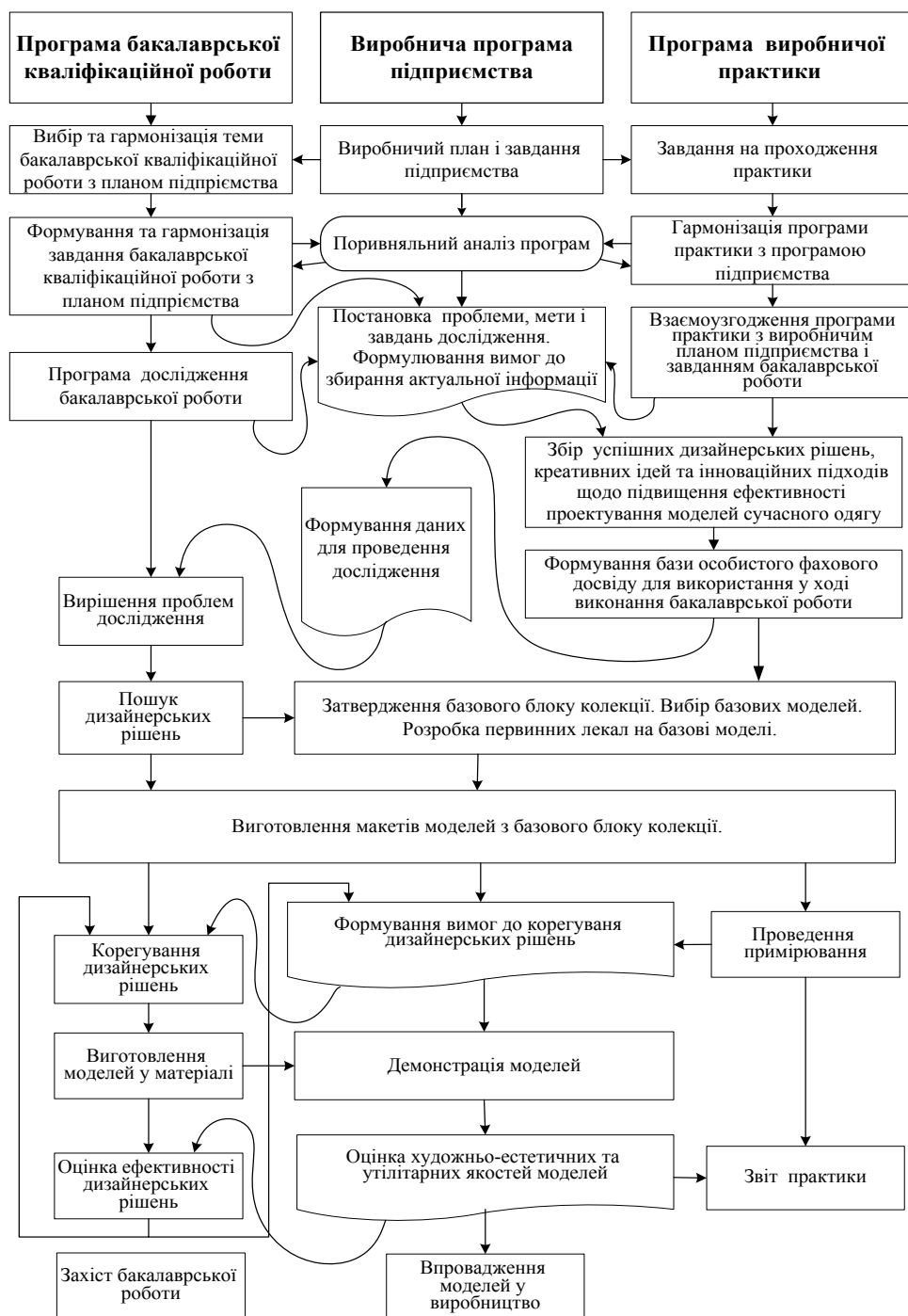

Рис. 4.5. Структурно-логічна схема функціональних зв'язків програми виробничої практики з робочим планом підприємства та з науково-дослідною роботою студента у процесі виконання кваліфікаційної роботи бакалавра

Fig. 4.5. Structural-logical scheme of functional connections of the industrial practice program, working plan of the enterprise and student's scientific research during the writing a qualification bachelor's work

чого використано основні моделі перспективних університетів в архітектурі системи освіти майбутнього.

Отже, як було з'ясовано у ході дослідження, впровадження дуальної освіти на даному етапі стану освітньої системи можливе в рамках пілот-проектів окремих напрямків підготовки, до яких належить дизайн одягу. А для успішної реалізації дуальної моделі підготовки фешн-дизайнерів нового покоління необхідно провести актуалізацію переліку типових задач діяльності дизайнера і оновити сукупність компетенцій і навичок, які вимагає індустрія моди від цих фахівців.

Список посилань

- Андрейців, І. (2017). *Що таке дуальна освіта і навіщо вона українцям*. Взято з <https://lifepravda.com.ua/society/2017/02/16/222630/>.
- Барбер, М., Доннелли, К., & Ризви, С. (2014). *Накануне схода лавины. Высшее образование и грядущая революция*. Взято из <https://jsps.hse.ru/index.php/vo/article/download/5791/6304>.
- Дуальное образование – инновационная технология обучения*. (2017) Взято из <http://www.dut.edu.ua/ru/news-1-0-4044-dualnoe-obrazovanie---innovacionnaya-tehnologiya-obucheniya>.
- Куделя, Н. (2017). *Дуальное образование в Германии: плюсы и минусы*. Взято из <http://www.partner-inform.de/partner/detail/2017/9/269/8706/dualnoe-obrazovanie-v-germanii-pljusy-i-minusy>.
- Лукша, П., & Песков, Д. (2013). *Будущее образования: глобальная повестка*. Взято из <http://map.edu2035.org/attachments/7/a52816a4-8139-412c-809f-74ad18ca5292.pdf>.
- Пуляевская, А. (2016). *Методы обучения и пирамида Дейла*. Взято из <https://nitforyou.com/metodped/>.
- KFI Kiev Fashion Institute. *Fashion образование от лидеров индустрии*. Взято из <http://kievfashioninstitute.com>.

References

- Andreitsiv, I. (2017). *Shcho take dualna osvita i navishcho vona ukrainsiam* [What is dual education and why it is for Ukrainians]. Retrieved from <https://lifepravda.com.ua/society/2017/02/16/222630/> [in Ukrainian].
- Barber, M., Donnelly, K., & Rizvi, S. (2014). *Nakanune shoda laviny. Vysshee obrazovanie i grjaduwaja revoljucija* [On the eve of the avalanche. Higher education and the coming revolution]. Retrieved from <https://jsps.hse.ru/index.php/vo/article/download/5791/6304> [in Russian].
- Dualnoe obrazovanie – innovatsionnaya tehnologiya obucheniya*. (2017). [Dual education - innovative learning technology]. Retrieved from <http://www.dut.edu.ua/ru/news-1-0-4044-dualnoe-obrazovanie---innovacionnaya-tehnologiya-obucheniya> [in Russian].
- Kudelya, N. (2017). *Dualnoe obrazovanie v Germanii: plyusy i minusy* [Dual education in Germany: the pros and cons]. Retrieved from <http://www.partner-inform.de/partner/detail/2017/9/269/8706/dualnoe-obrazovanie-v-germanii-pljusy-i-minusy> [in Russian].
- Luksha, P., & Peskov, D. (2013). *Budushee obrazovaniya: globalnaya povestka* [Future of Education: A Global Agenda]. Retrieved from <http://map.edu2035.org/attachments/7/a52816a4-8139-412c-809f-74ad18ca5292.pdf> [in Russian].
- Pulyaevskaya, A. (2016). *Metody obucheniya i piramida Deyla* [Teaching methods and pyramid Dale]. Retrieved from <https://nitforyou.com/metodped/> [in Russian].
- KFI Kiev Fashion Institute. *Fashion obrazovanie ot liderov industrii* [Fashion education from industry leaders]. Retrieved from <http://kievfashioninstitute.com> [in Russian].